

Ett sjukhus vårdkvalitet drivs av patientens medicinska behov men är också beroende av hur sjukhusmiljön är utformad för att främja välbefinnande.

Golv kan bidra till en läkande miljö genom att det har en stimulerande och lugnande inverkan på patienten.

Utöver den estetiska aspekten kan valet av mönster och färger hjälpa patienter att hitta rätt, att röra sig mellan olika enheter eller att koppla av.

06/2019

1. HUR KAN UTFORMNINGEN AV SJUKHUSMILJÖN ÖKA VÄLMÅENDET?

Dagens sjukhus utvecklas för att möta nya krav, bland annat att göra miljön mer välkomnande, trygg och omhändertagande. Med en genomtänkt design kan sjukhusmiljön bli bättre för alla inblandade. Nyckelfaktorerna är väl utformade utrymmen, bra material, möblernas utformning, ljussättning och förstås färgsättningen.

Påverkar patienternas tillfrisknande

Att vistas på sjukhus skapar ofta oro hos patienter som kanske lider av smärta eller känner sig oroliga inför en kommande behandling eller av den obekanta miljön.

Patientens upplevelse av behandlingsmiljön kan ha en positiv inverkan på hur hon eller han svarar på behandlingen och kan därmed påskynda processen för tillfrisknande.

Påverkar personalens arbetsmiljö

Sjukhus är stora arbetsplatser med många medarbetare. Det är en hektisk och ofta stressig arbetsmiljö, full av aktivitet, dygnet runt.

Arbetsmiljön kan förbättras genom en ljus, öppen och välkomnande atmosfär. En välplanerad funktionell miljö med goda samband mellan olika sjukvårdsenheter skapar en lugnare arbetsmiljö som minskar stress och underlättar arbetet.

2. HUR PÅVERKAR GOLVET VÅRT BETEENDE?

Samspelet mellan färg, mönster och ljus skapar en atmosfär som påverkar patienten. Ett hygieniskt och estetiskt tilltalande golv kan bidra till att skapa en mer positiv känsla.

Valet av golv är väsentligt eftersom det skapar en känsla i rummet. Förutom den primära funktionen att vara ett ytskikt, gör golvet det möjligt för patienter och personal att identifiera sig med rummet, att kunna röra sig säkert och fokusera på sina dagliga rutiner.

"Atmosfären i ett rum är en känslig, ständigt skiftande, temporär reflektion av mänskliga perceptioner, känslor och beteenden. Det är inte längre "bara" ett designkoncept eller en fiktiv idé av det, utan en konstant föränderlig interaktion mellan människor och golv."

Rudolf Schriker, President BDIA.

3. VILKA FAKTORER SPELAR IN?

Färger

Färgsättningen spelar en viktig roll i den övergripande designen av sjukvårdslokalerna. Den måste anpassas till interiören och människorna som ska vistas här. Färger hjälper till att skapa en dynamik i lokalen som bidrar till en positiv miljö för patienter, besökare och personal. Färger bidrar också till den dagliga funktionen i varje utrymme.

Färgsättningen i allmänna utrymmen som entréer och reception är ofta färgstarka för att skapa en välkomnande och positiv känsla. I patientrummen är de lugnare och mer dämpade för att skapa en vilsam och lugn miljö.

Färger kan också ha en mer funktionell inverkan i exempelvis operationsrum där ett grönt golv ger en bättre visuell komfort för personalen. I kombination med rött skapar det en neutral visuell miljö som gör att ögonen kan slappna av.

Mönster

Rätt val av funktionella och dekorativa mönster bidrar till att skapa interiörer som uppfattas som avkopplande och hemtrevliga för patienterna, vilket gör dem mindre påmind om att de befinner sig på ett sjukhus.

I patientrummen kan mönster inspirerade av hotellmiljöer ge en känsla av omhändertagande. Golv eller detaljer med trämönster ger en välkomnande och hemtrevlig känsla, liksom grafiska eller naturinspirerade mönster på väggarna.

I mer sjukvårdstekniska utrymmen som undersöknings- och behandlingsrum ska golvet stödja verksamheten genom att förhindra spridning av infektioner samt motstå fläckar. Mönstren ska bidra till lugn och koncentration, t ex mjuka, enfärgade ytor i kontrasterande färger.

Ljus

Ljussättningen är en viktig faktor i sjukvårdslokaler som är i drift dygnet runt.

För patienterna handlar det om att kompensera för uteblivet dagsljus och öka välbefinnandet. Ljus hjälper också till att behålla dygnsrytmen genom att signalera när det är dag och natt.

För sjukhusets personal är det viktigt med en god ljussättning som ger en säker arbetsmiljö som ökar effektivitet och koncentration. Detta är särskilt viktigt i de utrymmen som inte har något dagsljusinsläpp. Här ska belysningen tillsammans med ett ljust golv bidra till en optimal ljuskälla som är komfortabel och som inte bländar.

4. VILKA ÄR DESIGNTRENDERNA FÖR MORGONDAGENS SJUKHUS?

2040 kommer patienter att vara mer delaktiga i sin vård. Enligt experter kommer sjukhusen inte längre definieras utifrån antalet vårdplatser utan genom de extra tjänster som de erbjuder. Mindre men mer specialiserade sjukhus kommer att öka, samtidigt som hemsjukvården kommer att öka. På framtidens sjukhus kommer det inte bara vara de medicinska resurserna som räknas, utan även vilken komfort och omhändertagande de erbjuder.

Vi har identifierat tre trender:

- Humanisering
- Uppkoppling
- Integration med naturen

Humanisering

Den här trenden handlar om en önskan att göra sjukhusmiljöer mer mänskliga vilket är ett tydligt önskemål från patienter och deras anhöriga. Det handlar om ett ökat fokus på hur man använder ljus och färgsättning för att skapa en mjukare och lugnare atmosfär. Att skapa länkar till utomhusmiljöer med rum som blickar ut mot en park eller innegård är också en del i denna trend.

Humaniseringstrenden bygger på:

- komfort och trygghet
- en mjuk och lugn atmosfär
- god akustik och varma, naturliga material
- naturliga och läkande miljöer
- välbefinnande

Den dagliga vistelsen på ett sjukhus kräver en genomtänkt utformning och design av patientutrymmen.

Färger: varma färger i harmoniska kombinationer och mjuka eller mönstrade pastelltoner.

"Färgernas roll är att skapa ett mänskligare sjukhus. En förtrolig atmosfär kan skapas genom valet av färger och material"

Gilles Bourgeois, Arkitekt & senior partner på Art & Build

Design: en ombonad miljö med naturliga trämönster ger en varm och lugnande atmosfär.

Arkitektur: stora öppna ytor är viktigt, vilket också är en trend inom hotellbranschen för att skapa en välkomnande känsla.

Ljus: naturligt och artificiellt ljus som bidrar till att stärka färgsättningen och skapa en lugn och positiv miljö.

Möbler: bekväma och ergonomiska – med mjuka former och mönster som är inspirerade av hemmiljöer.

Uppkoppling

En annan viktig trend för framtidens sjukhus kallas Uppkoppling – vilken innebär att göra tekniken mer estetisk och naturlig och där den rena funktionen inte längre är det enda som räknas. Ett sjukhus måste vara en plats där patienterna kan ta del av livet. Därför måste arkitekturen skapa mer öppna, inbjudande och levande miljöer. På så sätt blir sjukhuset en modern och positiv miljö som är uppkopplad med omvärlden.

Uppkopplingstrenden bygger på:

- en arkitektur med öppenhet och rymd
- rena linjer och organiska former
- estetiskt uttryck
- modern inredningsstil
- ytor där anhöriga kan mötas (en välkomnande miljö för samvaro i färgglada toner)

Färger: en ljus och livlig färgsättning som bjuder in barnbarn att besöka sina mor-/farföräldrar i en varm och positiv atmosfär. De starka färgerna används också selektivt för att skapa vägledning och att hitta rätt.

Design: material som ger en high-tech känsla och som gör det möjligt med skraddarsydd interiörer.

Arkitektur: utformningen ska uppmuntra rörelse mellan olika delar av sjukhuset genom att använda en enhetlig design. Inredningsstilen ska vara enkel och modern med organiska former och mönster.

Ljus: stort insläpp av naturligt ljus genom att använda glasfasader, burspråksfönster och takfönster.

"Att arbeta med ljus är väsentligt, framförallt att få in så mycket naturligt ljus som möjligt och att skapa naturliga utblickar. Det är viktigt att behålla en länk till omvärlden när man vistas på ett sjukhus. Det gör att du får en annan koppling till livet."

Emmanuelle Colboc, arkitekt

Möbler: en ergonomisk och praktisk inredning, inspirerad av business class flyg eller lyxiga hotell.

Integration med naturen

Idag är hållbarhet en nyckelfaktor för arkitekter och fastighetsägare när de ska rita och utveckla nya sjukhus. Att hitta hållbara energislåa lösningar som minskar energikostnaderna i sjukhus som traditionellt sett varit mycket energislukande. Arkitektur, design och utrustning ska bidra till en naturlig känsla men samtidigt vara välkomnande och medicinskt avancerat.

Den här trenden bygger på:

- naturliga rogivande färgtoner
- hälsosamma och hållbara material
- en hänsynstagande inställning till naturen
- energieffektiva lösningar

Det här är en del av utvecklingen för att göra arkitekturen i offentliga vårdmiljöer mer miljömässigt och socialt hållbar.

Färger: en bred färgpalett med rogivande gröna och naturliga färgtoner i kombination med naturliga material som exempelvis sten.

Design: hälsosamma, ekologiska material som är skonsamma mot naturen, t ex linoleum, bambu och ekologiska målarfärger med låga VOC-emissioner

Arkitektur: koncept som bygger på hållbara material med lång livslängd och som går att återvinna eller är förnyelsebara, vilket ger en mindre inverkan på naturen.

Ljus: maximering av naturligt ljus med hjälp av glasade fasader och naturliga ljuskällor. Artificiella ljuskällor består av LED och annan teknik med lång livslängd.

Möbler: tillverkade av naturliga, återvinningsbara och ergonomiska material. De kan exempelvis bestå av trä, naturliga fibrer och gärna av återvunnet material.